

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 20. april 2021
(OR. en)

7407/1/21
REV 1

AGRI 160
AGRILEG 61

FØLGESKRIVELSE

Komm. dok. nr.: COM(2021) 141 final/2

Vedr.: MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET,
RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG
OG REGIONSUDVALGET OM EN HANDLINGSPLAN FOR
UDVIKLINGEN AF ØKOLOGISK PRODUKTION

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2021) 141 final/2.

Bilag: COM(2021) 141 final/2

Bruxelles, den 19.4.2021
COM(2021) 141 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2021)141 final of 25.03.2021

Concerns all language versions.

It concerns linguistic errors and wrong references in the footnotes.

The text shall read as follows:

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

OM EN HANDLINGSPLAN FOR UDVIKLINGEN AF ØKOLOGISK PRODUKTION

{SWD(2021) 65 final}

INDLEDNING OG BAGGRUND

Den europæiske grønne pagt er helt central for Kommissionens politiske dagsorden. Det primære mål heri er et bæredygtigt, klimaneutralt Europa inden 2050, der skal fungere som en drivkraft for investering og vækst¹.

Det understreges i den grønne pagt, at det er vigtigt at styre omstillingen i retning af et mere bæredygtigt fødevarer-system, navnlig ved at "styrke landbrugernes indsats mod klimaændringer, beskytte miljøet og bevare biodiversitet. Landbobefolkningen spiller en afgørende rolle for opfyldelsen af disse mål. Landbrugerne er blandt de første, der mærker konsekvenserne af klimaændringer og tab af biodiversitet, og samtidig er ikkebæredygtige landbrugsmetoder fortsat hovedårsagen til tab af biodiversitet. Økologiske landbrugere er pionerer for fremtidens bæredygtige landbrug. De tager metoder i brug, der gør landbruget grønnere, og anvender innovative produktionsteknikker, der er miljøvenlige, og fremmer cirkularitet og dyrevelfærd. Økologilogoet afspejler landbrugernes forpligtelser til at overholde disse høje produktionsstandarder, og forbrugerne kan være sikre på, at produktet er fremstillet under overholdelse af meget specifikke og strenge regler for bæredygtighed. Endnu vigtigere er det, at det økologiske landbrug skaber meget mere natur på vores marker og gør landbrugerne mere modstandsdygtige over for økonomiske forandringer og forandringer som følge af vedvarende ustadige natur- og klimaforhold.

NØGLETAL: Det økologiske landbrugsareal er øget med næsten 66 % de seneste ti år — fra 8,3 mio. ha i 2009 til 13,8 mio. ha i 2019. Det tegner sig i øjeblikket for 8,5 % af EU's samlede "udnyttede landbrugsareal". Sideløbende med arealstigningen har der været en betydelig stigning i detailsalget. Værdien heraf er fordoblet de seneste ti år, fra ca. 18 mia. EUR i 2010 til mere end 41 mia. EUR i 2019.

Dette er grunden til, at biodiversitetsstrategien for 2030² og jord til bord-strategien³ — sammen med den kommende handlingsplan for nulforurening af luft, vand og jord — indeholder konkrete foranstaltninger, der omfatter hele fødevarer-kæden fra fødevarerproduktion til forbrug, og foranstaltninger, der også omfatter internationalt samarbejde om bæredygtige fødevarer-systemer. Disse strategier har til formål at få fødevarerproduktion og miljøbeskyttelse til at gå hånd i hånd og samtidig fremme investeringer og bæredygtig produktion, hvilket er et mål, som Kommissionen vil søge at fremme inden for rammerne af målene for bæredygtig udvikling. I jord til bord-strategien blev det desuden bebudet, at der i år kommer et EU-initiativ vedrørende kulstofbindende dyrkning, som inden for rammerne af klimapagten har til formål at belønne landbrugere for at yde verificerede økosystemgenopretnings-, emissionsreduktions- og kulstofbindingstjenester.

¹ I lovgivningsforslaget COM/2018/392 final — 2018/0216 (COD) om den fremtidige fælles landbrugspolitik fremhæves også økologisk landbrugs gavnlige effekt, og der tilbydes støtte hertil gennem forskellige mekanismer.

² COM(2020) 380 final.

³ COM(2020) 381 final.

Covid-19-pandemien har i mellemtiden skabt en hidtil uset udfordring for EU. Den har vidtrækkende konsekvenser for økonomien, folkesundheden og fødevarer-systemerne. EU's reaktion herpå omfatter en genopretningsplan, der støttes af instrumentet Next Generation EU og den nye flerårige finansielle ramme. Midler fra Next Generation EU kan anvendes til at understøtte investeringer i den økologiske sektor, forudsat at de opfylder de relevante betingelser og mål. Europas genopretning efter covid-19-krisen er en oplagt anledning til at realisere den grønne pagt ved at skabe en bredt anlagt platform for bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre, herunder inden for landbrug og akvakultur.

Det økologiske landbrug spiller en central rolle for Europas genopretning, som skal være grøn og digital, da den bidrager til højere indkomster i landdistrikterne. Det forudsætter almindeligvis kortere forsyningskæder og skaber muligheder for mindre bedrifter, som styrkes i kraft af de nye bestemmelser i forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion⁴. Denne forordning har til formål at modernisere sektoren, harmonisere reglerne og samtidig skabe et stabilt regelsæt.

Der er bred enighed om, at produktionen og forbruget af økologiske produkter spiller en central rolle. Kommissionen har i jord til bord-strategien og biodiversitetsstrategien defineret et mål om, at "mindst 25 % af EU's landbrugsjord skal dyrkes økologisk, og at der skal ske en betydelig stigning af økologisk akvakultur inden 2030". Europa-Parlamentet understregede i sin beslutning af 15. januar 2020 om den europæiske grønne pagt, at landbruget har potentiale til at hjælpe EU med at reducere sine emissioner via bæredygtig praksis såsom økologisk landbrug⁵. Rådet understregede i sine konklusioner af 19. oktober 2020 om jord til bord-strategien⁶ den rolle, som økologiske produkter spiller i et bæredygtigt fødevarer-system. Samtidig bakker befolkningen i EU op om bæredygtighed inden for landbruget og fødevarerproduktionen, og offentlighedens kendskab til EU's økologilogo er steget markant, hvilket bekræftes i Eurobarometerundersøgelse, særnummer nr. 504⁷.

Derfor fremlægger Kommissionen denne handlingsplan for økologisk produktion. Den bygger på handlingsplanen for perioden 2014-2020, som allerede omhandlede nogle af de problemer, der blev påvist i forbindelse med revisionen af EU's politik for økologisk produktion, og som førte til vedtagelsen af forordning (EU) 2018/848 om økologisk landbrug. Alle 18 indsatsområder i handlingsplanen for 2014-2020 blev gennemført fuldt ud. Af vigtige ikkelovgivningsmæssige resultater kan nævnes indførelsen af den elektroniske kontrolattest (e-COI) i Traces, hvilket har forbedret sporbarheden og dermed også integriteten af økologiske produkter og øget informationen om import af økologiske produkter til EU, tildeling af specifikke midler til finansiering af forskning og innovation

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007.

⁵ Europa-Parlamentets beslutning af 15. januar 2020 om den europæiske grønne pagt: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0005_DA.html.

⁶ Rådets konklusioner om jord til bord-strategien: <https://www.consilium.europa.eu/media/46419/st12099-en20.pdf>.

⁷ I særnummeret af Eurobarometerundersøgelsen svarede 56 % af de adspurgte, at de var bekendt med økologilogoet.

inden for økologi i EU's rammeprogrammer for forskning og innovation samt inddragelse af økologien i "grønne offentlige indkøb".

I den nye handlingsplan (2021-2027) tages der også hensyn til resultatet af den offentlige høring, der blev afholdt i perioden september — november 2020, og som bekræftede, at der var stærk opbakning til handlingsplanen og de foreslåede tiltag fra både interessenter og den brede offentlighed.

De nuværende prognoser forudser en betragtelig vækst i den økologiske sektor i dette årti. Hvis vi blot fortsætter med uændret praksis, vil andelen af økologisk landbrug ifølge nogle kilder nå op på mellem 15 % og 18 % af landbrugsjorden i 2030⁸. Med målet på 25 % øges vores ambitioner yderligere. Denne handlingsplan har til formål at tilskynde til en markant forøgelse af andelen af det økologiske landbrug i EU ved at tilskynde landbrugerne til at omlægge til økologisk produktion og at øge tilgængeligheden af økologiske fødevarer for at lukke kløften mellem en uændret vækstkurve og den "ekstra indsats", der er nødvendig for at nå målet på 25 % senest i 2030.

DE VIGTIGSTE FORDELE: Økologisk dyrkede arealer har ca. 30 % mere biodiversitet end konventionelt dyrkede arealer. Den økologiske produktionsmåde er f.eks. gavnlige for bestøvere. Økologiske landbrugere må ikke anvende syntetiske gødningsstoffer og må kun anvende et begrænset antal kemiske pesticider. Desuden er det forbudt at anvende GMO'er og ioniserende stråling, og brugen af antibiotika

De europæiske borgere nyder godt af sikre fødevarer af meget høj kvalitet. I årtier har andelen af husholdningernes udgifter til fødevarer imidlertid været faldende, og lavere fødevarerpriser har medført stagnation i landbrugernes indkomster. Den økologiske produktionsmåde er dyrere, da økologiske landbrugere arbejder med en mere ekstensiv drift og anvender naturlige processer og stoffer uden at bruge syntetiske produkter, og udbyttet

er lavere. Men økologiske landbrugere har ofte højere indkomster, da økologiske produkter normalt sælges til højere priser end de konventionelle samtidig med, at forbrugerne værdsætter det økologiske landbrugs bidrag til miljøet.

Ved at integrere økologiske produkter i skolemåltider og kantiner på arbejdspladsen gennem offentlige indkøb, i hotel- og restaurationsbranchen gennem incitamenter og synlighed, i supermarkeder gennem reklamekampagner og i den daglige madlavning i hjemmet vil flere økologiske fødevarer blive tilgængelige for flere europæiske borgere. Der er også behov for at gøre økologiske fødevarer mere tilgængelige og billigere, for at lavindkomstfamilier lettere kan få adgang til økologiske fødevarer. Handlingsplanen har også til formål at støtte landbrugerne i deres omstilling til økologisk produktion ved at styrke uddannelsesmulighederne og ved at understøtte markedet for økologiske produkter og sideløbende hermed indkredse passende incitamenter.

Den økologiske produktionsmåde skal være en model til efterfølgelse. Det er ikke det eneste bæredygtige landbrugssystem, men før kulstofbindende dyrkning er fuldt ud etableret, er dette system det eneste, der er blevet anerkendt ved en pålidelig certificeringsmetode. Det bør tjene som et godt eksempel på vejen mod mere bæredygtige landbrugsmetoder, bedre udnyttelse af fornyelige ressourcer, højere

⁸ Eurostat og IHS Markit.

dyrevelfærdsstandarder og højere indkomster til landbrugerne. Den økologiske produktionsmåde kan også fremme social bæredygtighed på forskellige måder og støtte udviklingen af landdistrikterne i overensstemmelse med den kommende langsigtede vision for landdistrikter og kystområder. Det kan skabe muligheder for unge landbrugere og bidrage til at fremme lige adgang til og lige indkomst for kvinder og mænd i sektoren⁹. Undersøgelser¹⁰ viser, at det er lettere for kvinder at etablere sig inden for økologisk landbrug end inden for konventionelt landbrug. Økologisk landbrug skal inspirere konventionelt landbrug og vise vejen.

I december 2020 offentliggjorde Kommissionen henstillinger¹¹ til medlemsstaterne om deres fremtidige strategiske planer under den fælles landbrugspolitik. Disse henstillinger omhandler økonomiske, miljømæssige og sociale udfordringer for europæisk landbrug og landdistrikter med fokus på målene i den europæiske grønne pagt, herunder målet om, at 25 % af landbrugsjorden skal være omstillet til økologisk drift inden 2030. Medlemsstaterne opfordres til at fastsætte nationale værdier i deres strategiske planer under den fælles landbrugspolitik for disse mål i den grønne pagt. Medlemsstaterne bør fokusere på at øge det økologiske areal ved at fastsætte målprocenter eller tilskynde til positive tendenser på grundlag af europæiske gennemsnit og tendenser. Når medlemsstaterne udarbejder deres nationale strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, vil de blive bedt om at forholde sig til ovennævnte henstillinger.

Da omfanget af økologisk produktion og forbrug varierer betydeligt mellem medlemsstaterne, — andelen af landbrugsarealer, der dyrkes økologisk, varierer fra 0,5 % til over 25 % — er det afgørende, at hver medlemsstat hurtigst muligt udvikler **sin egen nationale strategi** for økologisk landbrug **på grundlag af en omfattende analyse af sektoren og med tilhørende indsatsområder, incitament, klare frister og nationale mål**. Hver medlemsstat skal redegøre for, hvordan den agter at bidrage til EU-målet ved at fastsætte en national værdi for, hvor stort et område med økologisk landbrug der skal være senest i 2030 under hensyntagen til de forskellige udgangspunkter. Medlemsstaterne skal for at sikre, at de nationale økologihandlingsplaner er realistiske, opbygge en passende kapacitet til at kunne gennemføre dem. Kommissionen vil overvåge medlemsstaternes fremskridt hen imod de nationale mål, hvilket giver Kommissionen anledning til at drøfte gennemførelsen af de foreslåede foranstaltninger med medlemsstaterne og give vejledning om nødvendige og relevante tilpasninger.

Med hensyn til **akvakultur** vil de nye strategiske retningslinjer for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i EU, som vil blive vedtaget af Kommissionen i foråret 2021, virke fremmende på økologisk akvakultur. Derudover opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at medtage stigningen i økologisk akvakultur blandt målene i deres reviderede flerårige nationale strategiske planer for akvakultur. Endvidere fastsættes der i

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/LFST_R_ERGAU_custom_443889
og https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/ILC_DI17_custom_416294.

¹⁰ Betydningen af finansieringen af den fælles landbrugspolitik for kvinder i landbruget: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU\(2015\)536466_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU(2015)536466_EN.pdf).

¹¹ COM(2020) 846 final.

Kommissionens arbejdsdokument om et havområdeperspektiv som rettesnor for programmeringen af Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF)¹², at EHFF (der kommer til at hedde Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond, EHFAF) bør anvendes til at fremme bæredygtige akvakulturmetoder såsom økologisk produktion.

Handlingsplanen bygger på tre akser svarende til fødevareforsyningskædens struktur (produktion, forarbejdning samt detailhandel og forbrugere). For at understøtte en positiv udvikling i den økologiske sektor og bevare et afbalanceret og rentabelt marked for økologiske aktører er det afgørende at få sat skub i den samlede efterspørgsel efter økologiske produkter. Et stigende forbrug af økologiske produkter er afgørende for at tilskynde landbrugerne til at omstille til økologi (akse 1). Der er også behov for yderligere incitamentter til produktion for at opfylde målet om, at 25 % af det udnyttede landbrugsareal skal dyrkes økologisk, og at der skal ske en betydelig forøgelse af økologisk akvakultur inden 2030 (akse 2). Endelig er der behov for yderligere at forbedre den økologiske sektors bidrag til bæredygtighed og miljømæssige udfordringer (akse 3). Ud over at videreføre nogle af de eksisterende vellykkede tiltag indeholder denne handlingsplan også en række nye tiltag og mobiliserer forskellige finansieringskilder.

Kommissionen vil øge andelen af **forskning og innovation** (FoI) og afsætte mindst 30 % af budgettet til forsknings- og innovationsforanstaltninger inden for landbrug, skovbrug og landdistrikter¹³ til emner, der er specifikke for eller relevante for den økologiske sektor. Forskningen skal bl.a. omfatte ændringer i landbrugernes og forbrugernes adfærd, øget høstudbytte, genetisk biodiversitet og alternativer til omstridte produkter. I den forbindelse vil Kommissionen styrke koordineringen af nationale FoI-programmer for økologiske fødevarer og skabe nye muligheder via Horisont Europa-missionen inden for jordbundssundhed og fødevarer og via partnerskaber, navnlig vedrørende agroøkologi og fødevarer-systemer. Formidlingen af FoI-resultater vil blive fremmet gennem det europæiske innovationspartnerskab AGRI og det landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk (AKIS) for overordnet set at tilskynde til mere økologisk produktion i alle medlemsstater.

Alle EU-institutioner, medlemsstater og interessenter skal inddrages fuldt ud i udviklingen af de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå handlingsplanens overordnede mål, nemlig at skabe et solidt grundlag for sektorens fremtid.

AKSE 1. ØKOLOGISKE FØDEVARER OG PRODUKTER TIL ALLE: STIMULERE EFTERSPØRGSLEN OG SIKRE FORBRUGERNES TILLID

NØGLETAL

Mens hver europæer i gennemsnit bruger ca. 84 EUR om året på økologiske produkter¹⁴, varierer det årlige forbrug pr. indbygger af økologiske produkter betydeligt fra

¹² Commission staff working document on Regional Sea Basin Analyses — Regional challenges in achieving the objectives of the Common Fisheries Policy — A Sea Basin perspective to guide EMFF Programming (SWD(2020) 206 final).

¹³ Mere specifikt vedrører 30 % af de næste indkaldelser interventionsområde 3 "Landbrug, skovbrug og landdistrikter" i klynge 6 i Horisont Europa.

¹⁴ FiBL — the World of organic agriculture 2020.

medlemsstat til medlemsstat, fra 344 EUR til 1 EUR. Ud over forskelle i købekraft skyldes dette et stadig spirende marked i visse regioner, mangel på egnede forsyningskæder mange steder og utilstrækkeligt kendskab blandt forbrugerne til økologilogoet og fordelene ved økologisk produktion. Økologisk akvakulturproduktion er en relativt ny sektor med et betydeligt vækspotentiale.

Den ønskede vækst inden for økologisk landbrug kan ikke realiseres uden øget efterspørgsel efter økologiske produkter. Handlingsplanen er omfattende, men den lægger først og fremmest vægt på pulleffekten og har til formål at fremme forbruget af økologiske fødevarer i hele EU. EU-borgerne sætter i stigende grad pris på fødevarer, som er fremstillet på en måde, der er en gevinst for samfundet som helhed, såsom økologiske produkter, produkter med geografiske betegnelser, lokale fødevarerproduktionssystemer med lavere CO₂-aftryk og innovative lavemissionsfødevarerløsninger¹⁵.

De foreslåede foranstaltninger under denne akse skal stimulere efterspørgslen efter økologiske produkter ved at øge bevidstheden om fordelene herved og forbrugernes tillid til økologilogoet. Medlemsstaterne kan også selv stimulere forbruget af økologiske produkter. Nogle af værktøjerne findes på medlemsstatsniveau. Medlemsstaterne kan f.eks. sænke momssatserne på økologisk frugt og grønt. Fremme af forbruget af økologiske fødevarer vil tilskynde landbrugerne til at omstille til økologisk produktion, hvilket igen vil øge og diversificere udbuddet for at imødekomme denne større forbrugerefterspørgsel.

1.1. Promovering af den økologiske produktionsmåde og EU's økologilogo

Selv om EU's økologilogo er det mest kendte af de europæiske kvalitetsmærker, er der stadig plads til at øge genkendelsesgraden yderligere. Den seneste Eurobarometerundersøgelse om dette emne¹⁶, som blev offentliggjort i oktober 2020, viser, at 56 % af forbrugerne i EU genkender EU's økologilogo. Det er en betydelig stigning i forhold til tidligere år. Der er dog stadig betydelige forskelle mellem medlemsstaterne, da medlemsstaternes værdier varierer fra 30 % til 74 %.

I forbindelse med EU's politik for salgsmæssigt fremstød for landbrugsprodukter promoverer Kommissionen allerede aktivt økologiske produkter, og det vil den også fortsætte med fremover. For 2021 er der af den samlede andel af budgettet til salgsmæssigt fremstød for landbrugsprodukter afsat 27 % til økologiske produkter, hvilket beløber sig til 49 mio. EUR.

Indsatsområde 1: Med hensyn til oplysning og formidling vil Kommissionen:

- *fra 2021 lægge større vægt på økologi blandt de temaer, der er omfattet af den årlige indkaldelse af forslag om informationsforanstaltninger vedrørende den fælles landbrugspolitik*

¹⁵ Kommissionens oplæg "På vej mod et bæredygtigt Europa i 2030".

¹⁶ Eurobarometer-undersøgelse, særnummer 504.

- fra 2022 løbende indsamle data om de miljømæssige, økonomiske og sociale fordele ved den økologiske produktionsmåde og oplyse borgerne, herunder landbrugerne, om disse fordele ved at øge brugen af sociale medier
- fra 2022, undersøge forbrugernes kendskab til EU's økologilogo for at overvåge de fremskridt, der er gjort siden Eurobarometer-undersøgelsen fra 2020, fortsætte med at gennemføre Eurobarometer-undersøgelser som et værdifuldt redskab til at undersøge, hvor effektive Kommissionens tiltag til fremme af økologilogoet er
- udpege nogle større arrangementer med henblik på at oplyse om økologi¹⁷, navnlig i de medlemsstater, hvor efterspørgslen ligger under EU-gennemsnittet, i samarbejde med Europa-Parlamentet og andre organer såsom Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og Kommissionens repræsentationer i medlemsstaterne.

Indsatsområde 2: Med hensyn til salgsfremstød vil Kommissionen fortsat sikre et ambitiøst budget til EU's politik for salgsfremstød til fremme af forbruget af økologiske produkter, som er i overensstemmelse med ambitionerne, politikken og indsatsområderne i jord til bord-strategien og den europæiske kræfthandlingsplan. Kommissionen vil fra 2021:

- afsætte et øget budget inden for rammerne af de årlige arbejdsprogrammer for salgsfremstød for landbruget med henblik på at oplyse forbrugerne om og stimulere efterspørgslen efter økologiske produkter
- øge promoveringen af EU's økologiske produkter på bestemte vækstmarkeder i tredjelande, f.eks. gennem deltagelse i messer i samarbejde med medlemsstaterne
- oplyse EU's økologiske producenter om eksportmuligheder ved at drage fordel af EU's netværk af frihandelsaftaler og ligestillingsaftaler
- stimulere sektorens synlighed gennem priser, der gives som anerkendelse for topkvalitet i den økologiske fødevarekæde i EU.

1.2. Promovering af udbuddet af økologiske produkter i kantiner og øget brug af grønne offentlige indkøb

Både storbyer, provinsbyer og regioner spiller en stadig vigtigere rolle med hensyn til at fremme økologisk landbrug. Udviklingen af kantiner, der primært anvender økologiske fødevarer og eksempelvis uddeling af økologiske madkuponer til sårbare mennesker kan give betydelige muligheder for øget økologisk forbrug og produktion. Eksisterende netværk bør tilskyndes til at optage flere storbyer og provinsbyer med henblik på deltagelse i nationale eller lokale strategier til fremme af økologiske fødevarer i kantiner.

NØGLETAL

¹⁷ Ud over de arrangementer, hvor Kommissionens tjenestegrene allerede er til stede.

København er den første storby med offentlige kantiner, der er 100 % økologiske. Produkterne kommer fra ca. 25 000 ha økologisk, primært bynært landbrugsjord. Wien har et netværk af økologiske haver på ca. 860 ha, som også forsyner offentlige kantiner, navnlig børnehaver. I Rom tilberedes ca. 1 million økologiske måltider om dagen i offentlige kantiner.

Et skift til økologiske produkter vil være en gevinst for landbrugs- og akvakulturaktiviteterne i bynære områder og kan føre til udvikling af lokale forsyningskæder og udveksling af bedste praksis, f.eks. mellem offentlige kantiner og restauranter. Samtidig vil et udvalg af økologiske produkter i kantiner gøre disse produkter tilgængelige for en bredere målgruppe.

Grønne offentlige indkøb giver mulighed for at fremme den økologiske produktionsmåde. Ved gennemførelsen af sådanne udbudsprocedurer bør der lægges særlig vægt på små bedrifter, mikrovirksomheder og SMV'er. I oktober 2019 offentliggjorde Kommissionen nye EU-kriterier for grønne offentlige indkøb af fødevarer, levering af cateringtjenester og salgsautomater¹⁸. Der er dog stadig mangel på viden blandt offentlige myndigheder — navnlig de lokale — om de muligheder, som grønne offentlige indkøb indebærer, når de organiserer offentlige indkøb. I jord til bord-strategien forpligter Kommissionen sig til at fastlægge den bedste metode til at fastsætte obligatoriske minimumskriterier for bæredygtige fødevarerindkøb for at fremme sunde og bæredygtige kostvaner, herunder for økologiske produkter, i skoler og offentlige institutioner, som skal udgøre grundlaget for Kommissionens fremtidige tiltag på dette område.

Indsatsområde 3: *For at fremme en større udbredelse af økologiske produkter i offentlige kantiner vil Kommissionen sammen med interessenter og medlemsstaterne:*

- *øge kendskabet til de kriterier for grønne offentlige indkøb, der blev offentliggjort i 2019, i forbindelse med offentlige indkøb af sunde fødevarer og på den fælles indsats Best-ReMaP¹⁹*
- *integrere økologiske produkter i de obligatoriske minimumskriterier for bæredygtige offentlige indkøb af fødevarer, der skal udvikles som en del af lovgivningsrammen for bæredygtige fødevarer systemer senest i 2023*
- *analysere den nuværende situation med hensyn til anvendelsen af EU's grønne offentlige indkøb. Kommissionen vil anvende de nationale handlingsplaner for økologi til at overvåge anvendelsen af grønne offentlige indkøb og opfordre medlemsstaterne til at øge de offentlige myndigheders anvendelse af grønne offentlige indkøb. Den vil også opfordre medlemsstaterne til at fastsætte ambitiøse nationale vejledende mål for økologiske produkter i grønne offentlige indkøb*
- *i tæt samarbejde med Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og kommuner som led i Borgmesteraftalen fra 2022 forberede specifikke arrangementer for offentlige forvaltninger med ansvar for catering for at*

¹⁸ SWD (2019) 366 — EU green public procurement criteria for food, catering and vending machines.

¹⁹ Best-ReMaP, projekt om kost og ernæring med særligt fokus på børn: <https://bestremap.eu/>.

oplyse om EU's grønne offentlige indkøb ved at knytte disse initiativer sammen med den europæiske klimapagt.

1.3. Styrkelse af økologiske skoleordninger

EU's skoleordning understøtter tilbud om frugt, grøntsager, mælk og mejeriprodukter til børn kombineret med undervisningsaktiviteter med det formål at genskabe forbindelsen mellem børn og landbrug og undervisning i sunde kostvaner og dermed tilskynde til sund kost og fastholde forbruget af produkterne i ordningen på kort og lang sigt.

I overensstemmelse med jord til bord-strategien bør medlemsstaterne prioritere tilbud om økologiske produkter i EU's skoleordning gennem udvælgelses- eller tildelingskriterier i udbudsprocedurer og/eller gennem gunstigere betingelser. Kommissionen vil overveje disse principper i forbindelse med revisionen af skoleordningerne. På nuværende tidspunkt prioriterer flere lande ikke økologiske produkter, hovedsagelig fordi de ofte er dyrere end ikke-økologiske, hvilket kan afbødes ved, at medlemsstater træffer skatteforanstaltninger såsom at fjerne reducerede satser på pesticider som rå- og hjælpestoffer til landbruget.

***Indsatsområde 4:** Som led i revisionen af EU's ramme for skoleordninger, der er planlagt for 2023 inden for rammerne af jord til bord-strategien, og i overensstemmelse med den europæiske kræftbehandlingsplan vil Kommissionen:*

- *samarbejde med medlemsstaterne om at finde måder til yderligere at øge tilbuddet om økologiske produkter i skoleordningerne. Kommissionen vil opfordre medlemsstaterne til fortsat at øge denne andel, og de ansvarlige for ordningerne vil skulle gøre en ekstra indsats*
- *gennemføre en undersøgelse af den reelle pris på fødevarer, herunder betydningen af afgifter, med henblik på at udarbejde anbefalinger.*

1.4. Forebyggelse af fødevarer- og styrkelse af forbrugernes tillid

Økologiske produkters succes med hensyn til markedsudvikling og forbrugernes præferencer afhænger af forbrugernes tillid til EU's økologilogo, herunder dets kontrolordning. Svigagtig adfærd og forsætlige overtrædelser af økologireglerne kan skade forbrugernes tillid til økologiske produkter.

Samarbejde mellem embedsmænd med viden om fødevarerekæden, politi og toldembedsmænd med efterforskningsbeføjelser, dommere og anklagemyndigheder er meget vigtigt på nationalt og europæisk plan for at forebygge og bekæmpe svig inden for økologisk produktion. Dette gælder også for forbedring og optimering af anvendelsen af nye teknologier.

***Indsatsområde 5:** Kommissionen vil fra 2021 styrke bekæmpelsen af svigagtig praksis og navnlig:*

- sikre et solidt tilsyn med kontrolordningerne i medlemsstaterne og i tredjelande øge samarbejdet med medlemsstaternes administrationer og tredjelande, der anerkendes som ækvivalente, bl.a. på grundlag af deres midler og resultater af tidligere revisioner
- bistå medlemsstaterne med at udvikle og gennemføre en politik til forebyggelse af svindel med økologiske produkter gennem målrettede workshops for at udveksle erfaringer og bedste praksis
- samarbejde med EU-Netværket mod Fødevarer svindel og Europol om at analysere sektoren for at forebygge svindel og koordinere efterforskninger øge samarbejdet med kompetente myndigheder og retshåndhævende myndigheder i tredjelande for at udveksle oplysninger om handel og svig med økologiske produkter
- støtte medlemsstaterne med vejledning om skærpet importkontrol ved grænsen
- fremme mere effektive foranstaltninger til bekæmpelse af svigagtig praksis gennem sanktionskatalogerne
- træffe foranstaltninger til at oplyse forbrugere og/eller kalde produkter tilbage fra markedet, hvis der konstateres svig
- udvikle systemer for tidlig varsling ved hjælp af kunstig intelligens til datamining i EU (f.eks. informationsstyringsystemet vedrørende offentlig kontrol — IMSOC²⁰) og medlemsstaternes databaser.

1.5. Forbedring af sporbarheden

Den økologiske sektors omdømme afhænger af evnen til at spore produkter tilbage fra "bord til jord". For at styrke sporbarheden og gennemsigtigheden er det vigtigt at have et klart overblik over de aktører, der er involveret i produktionen, distributionen og markedsføringen af økologiske produkter i EU. Kontrolorganerne er allerede forpligtet til at offentliggøre de økologiske aktørers certifikat på deres websted, men disse oplysninger er endnu ikke centraliseret på et fælles europæisk websted.

Indsatsområde 6: Kommissionen vil fra 2021:

- udvikle en database over certifikater for alle aktører i EU og efterfølgende også relevante tredjelandproducenter på grundlag af den analyse, der allerede blev indledt i forbindelse med handlingsplanen fra 2014, og som opfølgning på Den Europæiske Revisionsrets anbefalinger²¹
- fremme registreringen af kompetente myndigheder og kontrolorganer og anvendelsen af digital underskrift af kontrolattester i Traces. Denne papirløse proces vil mindske den administrative byrde og risikoen for forfalskning af dokumenter

²⁰ Forordningen om informationsstyringsystemet vedrørende offentlig kontrol (IMSOC): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32019R1715>.

²¹ Ordningen for kontrol af økologiske produkter er blevet bedre, men der er fortsat nogle udfordringer: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_04/SR_organic-food_DA.pdf.

- *koordinere regelmæssige sporbarhedsøvelser for økologiske produkter i samarbejde med medlemsstaterne, deres kontrolorganer og tredjelande, navnlig i tilfælde af mistanke om svindel med fødevarer.*

Digitale teknologier kan bidrage til at mærke, spore, lokalisere og dele produktrelaterede data, og Kommissionen arbejder på løsninger såsom digitale pas. Den økologiske sektor kan drage fordel af anvendelsen af nye teknologier, navnlig fordi den er kendetegnet ved stadig mere komplekse værdikæder og et behov for gennemsigtighed. Kunstig intelligens, blockchainteknologier og lignende teknologier kan bidrage til at styrke certificeringen af økologiske produkter, navnlig ved at sikre gennemsigtighed i forsyningskæden og sporbarheden af produkter, hvilket bidrager til at øge forbrugernes tillid.

Indsatsområde 7: *Kommissionen vil fra 2021:*

- *i synergi med arbejdet med digitale produktpas vurdere, i hvilket omfang der ved sporbarheden af økologiske produkter kan drages fordel af blockchainteknologier eller andre digitale teknologier, og herefter overveje et pilotprojekt med interessenter. Disse skridt vil blive suppleret med foranstaltninger inden for rammerne af Horisont Europa om anvendelse af blockchainteknologier i landbrugsfødevarer sektoren samt andre målrettede forsknings- og innovationsforanstaltninger, der har til formål at udvikle innovative løsninger til sporing af økologiske fødevarer.*

1.6. Den private sektors bidrag

Detailhandlen, cateringtjenester, restauranter og leveringstjenester kan spille en vigtig rolle med hensyn til at fremme økologiske fødevarer. De kan f.eks. sikre et tilstrækkeligt og prismæssigt overkommeligt udbud af økologiske produkter i fødevarerbutikker, supermarkeder og onlinebutikker og på restauranter og cateringtjenesters økologiske menuer. Disse tiltag kan kombineres med oplysning om de økonomiske, miljømæssige og sociale fordele ved økologisk produktion.

Desuden kan den private sektor spille en vigtig rolle med hensyn til at fremme økologiske fødevarer, bl.a. ved at oplyse de ansatte om fordelene ved økologi (f.eks. ved hjælp af kommunikationsmateriale, som EU stiller til rådighed), tilbyde økologiske produkter i kantinerne og belønne de ansatte med "øko-checks", som kan bruges til at købe produkter fra økologiske brug.

Indsatsområde 8: *Med henblik på at styrke detailhandlens, grossisters, cateringtjenesters, restauranter og andre virksomheders rolle vil Kommissionen fra 2021:*

- *sigte mod at opnå klare tilsagn fra relevante interessenter om at støtte og øge distributionen og salget af økologiske produkter inden for rammerne af jord til bord-strategiens adfærdskodeks for ansvarlig forretnings- og markedsføringspraksis og*

formidle bedste praksis på relevante platforme såsom interessentplatformen for cirkulær økonomi

- *indgå partnerskaber med virksomheder, der er villige til at fremme brugen af økologiske produkter som led i deres bæredygtighedspolitik. Disse foranstaltninger vil blive drøftet yderligere på platformen Business@Biodiversity²².*

AKSE 2. PÅ VEJ MOD 2030: TILSKYNDELSE TIL OMLÆGNING OG STYRKELSE AF HELE VÆRDIKÆDEN

Som anført ovenfor dækker gennemsnittet på 8,5 % i EU over betydelige forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til den andel af landbrugsjorden, der er afsat til økologisk drift: denne andel varierer fra 0,5 % til over 25 %. Det samme gælder økologisk akvakulturproduktion, der i stigende grad vinder indpas i visse medlemsstater, men som i andre medlemsstater kun er i opstartsfasen²³.

Disse forskelle mellem medlemsstaterne skyldes til dels, at der mangler passende strukturer i nogle medlemsstater. Hvis der tilvejebringes passende strukturer, vil den økologiske produktion lettere kunne kanaliseres ind i forsyningskæderne, hvorved merværdien af økologisk produktion i fuldt omfang kan komme landbrugerne til gode. Med handlingsplanen skal omstillingen til økologisk produktion fremmes i navnlig de medlemsstater, hvori denne andel ligger under EU-gennemsnittet. De fleste medlemsstater har allerede fastlagt nationale mål for den andel af landbrugsjorden, der anvendes til økologisk produktion, i det fleste tilfælde som en andel af det udnyttede landbrugsareal.

Sideløbende hermed er den fælles landbrugspolitik fortsat et vigtigt redskab til støtte for omstillingen til økologi. I øjeblikket anvendes ca. 1,8 % af støtten under den fælles landbrugspolitik til støtte af økologisk landbrug. Den fremtidige fælles landbrugspolitik vil omfatte økoordninger, som vil blive understøttet af et budget på 38-58 mia. EUR for perioden 2023-2027, alt efter hvad udfaldet af forhandlingerne bliver²⁴. Økoordningerne kan anvendes til at fremme økologisk landbrug. Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) vil fortsat yde støtte til omlægning til økologisk akvakultur.

2.1. Tilskyndelse til omlægning, investeringer og udveksling af bedste praksis

Inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik programmer for udvikling af landområderne er der stillet finansiell støtte til rådighed for landbrugerne til omlægning af deres bedrifter til økologisk produktion og til opretholdelse heraf. Denne støtte har vist sig at være afgørende for at tilskynde landbrugerne til at omlægge til den økologiske

²² https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm.

²³ EUMOFA, EU Organic Aquaculture, May 2017.

²⁴ Det endelige budget for økoordningen (2023-2027) drøftes stadig mellem Europa-Parlamentet og Rådet i forbindelse med reformen af den fælles landbrugspolitik. Det er Europa-Parlamentets synspunkt, at der skal afsættes 58,1 mia. EUR, mens Rådet holder fast i en budgetbevilling på 38,7 mia. EUR.

produktionsmåde. Det er en vigtig faktor for stigningen i det areal, der drives økologisk. Med den fremtidige fælles landbrugspolitik vil medlemsstaterne have fleksibilitet til at støtte økologiske aktører på en skræddersyet måde inden for rammerne af fondene til udvikling af landdistrikterne og med målrettede økoordinationer for direkte indkomststøtte. Det budget for foranstaltninger til støtte for omlægning til økologisk drift og opretholdelse heraf og for investeringsstøtte, der er fastlagt i de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, bør være i overensstemmelse med det nationale mål om at øge den økologiske produktion.

Økologisk drift yder et værdifuldt bidrag til at nå de specifikke mål for den fælles landbrugspolitik og den fælles fiskeripolitik, navnlig med hensyn til "at sikre landbrugerne en rimelig indkomst", "at styrke landbrugernes position i fødevarerforsyningskæden", "at sikre bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne", "at beskytte biodiversitet økosystemtjenester og levesteder og landskaber" og "at forbedre EU-landbrugets og EU's akvakulturs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed samt dyrevelfærd".

Økologisk drift behandles specifikt i henstillingerne til medlemsstaterne vedrørende de ni specifikke mål for den fælles landbrugspolitik. I disse henstillinger anmoder Kommissionen medlemsstaterne om at fastsætte eksplicitte nationale værdier for målet for det økologiske areal under hensyntagen til deres specifikke situation og ovennævnte henstillinger.

Kommissionen vil inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik efter 2020 fremme teknisk bistand til landbrugere i hele EU for at tilskynde dem til at omlægge deres bedrift til økologi. Der vil blive ydet støtte til økologisk akvakultur inden for rammerne af Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) for 2021-2027.

Udvikling af den økologiske sektor kræver også opkvalificering og omskoling af arbejdsstyrken inden for landbrugs- og fødevarerhvervet. Den europæiske pagt for færdigheder rummer muligheder for omfattende partnerskaber for færdigheder i industrielle økosystemer såsom landbrugs- og fødevarersektoren og bør mobiliseres fuldt ud for at nå de mål, der er fastsat i denne meddelelse.

Indsatsområde 9: Kommissionen vil inden for rammerne af den nye fælles landbrugspolitik og den fælles fiskeripolitik:

- *fra 2023 vurdere medlemsstaternes særlige forhold og behov vedrørende væksten i den økologiske sektor og sikre, at medlemsstaterne bedst muligt udnytter den nye fælles landbrugspolitik muligheder for at støtte deres økologiske sektor. Denne støtte vil omfatte teknisk bistand, udveksling af bedste praksis og innovationer inden for økologien og fuld anvendelse af relevante instrumenter under den fælles landbrugspolitik såsom økoordinationer og forpligtelser til miljøvenlig forvaltning inden for udvikling af landdistrikterne, der også omfatter økologisk landbrug. Landbrugsrådgivningstjenesterne vil på specifikke områder blive styrket — navnlig inden for rammerne af det landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk (AKIS) — for at fremme udveksling af relevant viden på dette område*
- *fra 2022 fremme udveksling af bedste praksis (undervisningsplaner og uddannelsesprogrammer, kurser, materialer osv.) på EU-plan og nationalt plan, så uddannelsesudbydere (f.eks. tekniske skoler, universiteter) kan udvikle kurser om*

økologisk landbrug som en del af den almindelige læseplan og fremlægge innovative løsninger rettet mod den økologiske sektor (produktion, forarbejdning, detailhandlen og forbrug). Der vil blive oprettet EU-netværk af demonstrationsbedrifter med henblik på at fremme en deltagerorienteret tilgang (formidling). Bedste praksis og synergier med EIP-AGRI-projekterne vil blive fremmet via det kommende netværk vedrørende den fælles landbrugspolitik

- *tilskynde medlemsstaterne til at medtage øget anvendelse af økologisk akvakultur i deres reviderede flerårige nationale strategiske planer for akvakultur og til at gøre bedst mulig brug af de muligheder, som Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond for 2021-2027 rummer for at nå dette mål. Kommissionen vil inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode også lette udvekslingen af bedste praksis og innovation inden for økologisk akvakultur.*

2.2. Udvikling af sektoranalyser med henblik på øget gennemsigtighed på markedet

Tilgængeligheden af data — navnlig om produktion, priser i forsyningskæden for økologiske fødevarer, handel, forbrugerpræferencer og specifikke distributionsnetværk — er afgørende for udformningen, overvågningen og evalueringen af EU-politikken for økologisk produktion. En yderligere indsats for regelmæssig indsamling og analyse af data og formidling heraf vil øge gennemsigtigheden i den økologiske sektor og tilliden til den.

Indsatsområde 10: *For at give et omfattende overblik over sektoren vil Kommissionen fra 2021:*

- *på grundlag af data fra Eurostat regelmæssigt offentliggøre rapporter om den økologiske produktion i EU, navnlig med oplysning om arealer, bedrifter, der beskæftiger sig med økologisk produktion, og de vigtigste produktionssektorer*
- *offentliggøre en årlig rapport om importen af økologiske produkter fra tredjelande.*

Interessenter, offentlige forvaltninger og den akademiske verden er også i stigende grad interesseret i at have adgang til nøjagtige og opdaterede data om økologiske produkter. Denne form for gennemsigtighed vil bidrage til at opbygge tillid mellem aktørerne i fødevarekæden og bringe produktionen i tråd med forbrugernes ønsker, således at aktørerne kan træffe bedre produktions- og investeringsbeslutninger.

Indsatsområde 11: *Kommissionen vil fra 2022:*

- *intensivere indsamlingen af markedsdata i samarbejde med medlemsstaterne og udvide EU's markedsobservatoriets analyse til også at omfatte økologiske produkter.*

2.3. Støtte til organiseringen af fødevarekæden

Økologisk produktion er kendetegnet ved sin fragmentariske karakter, hvor producenterne kun har adgang til et begrænset antal forarbejdningsvirksomheder og detailhandlere. Den manglende ligevegt, der er i fødevarekæden, og som begrænser de økologiske landbrugeres forhandlingsposition, kan blive større, efterhånden som andelen af økologiske produkter i fødevaresektoren stiger.

Ved at oprette eller tilslutte sig en "producentorganisation"²⁵ kan økologiske landbrugere være omfattet af EU-midler i henhold til den fælles landbrugspolitik og af den støtte og de midler, der er til rådighed under den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond, med henblik på at styrke organiseringen mellem de forskellige aktører i forsyningskæden for økologiske produkter. For driftsprogrammer, der omfatter produktion af økologiske frugter og grøntsager, tildeles der en højere medfinansieringssats. Der er dog på nuværende tidspunkt kun ringe viden om koncentrationsgraden inden for den økologiske produktion og om, hvorvidt organiseringen af den kræver særlig opmærksomhed.

Små landbrugere i EU konfronteres med relativt høje omkostninger og bureaukrati i forbindelse med certificering af økologiske produkter. Med forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion indføres der et system for "gruppecertificering", hvorved bedrifter, der opfylder visse kriterier, kan danne en gruppe med andre små bedrifter for at mindske inspektions- og certificeringsomkostningerne og den dermed forbundne administrative byrde. Denne bestemmelse vil også styrke de lokale netværk og forbedre afsætningsmulighederne på markedet.

Indsatsområde 12: Kommissionen vil fra 2021:

- *analysere graden af organisering i forsyningskæderne i den økologiske sektor og i samråd med repræsentanter for producentorganisationerne og andre berørte interessenter anviser måder, hvorpå den kan forbedres*
- *undersøge, hvorvidt oprettelse af og tilslutning til producentorganisationer for specifikke økologiske produkter er juridisk muligt, og, hvor det er muligt, opfordre medlemsstaterne til at stille midler til rådighed til dette formål. Producentorganisationer har en større markedsstyrke og kan generelt bidrage til at styrke de økologiske landbrugeres position i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden, navnlig når de konfronteres med urimelig handelspraksis²⁶. Hvis der er tilstrækkelig*

²⁵ "Producentorganisationer" kan henvise til enhver type enhed, der er oprettet på initiativ af producenter i en bestemt sektor (horisontalt samarbejde) for at opfylde et eller flere af de specifikke mål, der er nævnt i forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter — uanset om den er formelt anerkendt i medfør af artikel 152 og/eller artikel 161 eller ej. De kontrolleres af producenterne og har forskellige retlige former, f.eks. landbrugskooperativer, landbrugssammenslutninger eller private virksomheder med producenter som aktionærer.

²⁶ I en nylig undersøgelse om producentorganisationer konkluderes det, at "producentorganisationer også er bedre i stand til end den enkelte landbruger at modstå forretningspartneres praksis, der opfattes som urimelig over for landbrugerne, eller som ikke er i overensstemmelse med kontraktvilkårene: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2c31a562-eef5-11e9-a32c-01aa75ed71a1/language-en>.

dokumentation for, at der forekommer urimelig handelspraksis, som er til skade for økologiske producenters interesser, vil Kommissionen imødegå dette med alle de instrumenter, den har til rådighed.

Indsatsområde 13: Kommissionen vil fra 2022:

- *øge kendskabet til og give bedre information om "gruppecertificering", så små bedrifter kan dele omkostningerne og den administrative byrde ved certificering i overensstemmelse med forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion.*

2.4. Styrkelse af lokal forarbejdning for forarbejdning i lille skala og fremme korte handelsveje

Den økologiske produktion har hovedsagelig udviklet sig i primærproduktionen, mens forarbejdning af økologiske produkter er mindre udviklet og reguleret. Derfor er det vigtigt at investere i omhyggelige forarbejdningsteknikker og bæredygtig og genanvendelig emballage og have større indsigt i kvalitets- og sikkerhedsspørgsmål i de økologiske forsyningskæder, i kombination med lovgivningen, for at skabe ny værdi for forbrugerne.

En anden stor udfordring for de økologiske forsyningskæder er at begrænse transportafstandene for fødevarer og virkningerne af klimaændringerne til et minimum, hvilket taler for en rationalisering af logistikken for netværk for økologiske produkter og landbrugsproduktionsmidler²⁷. Det vil gøre det muligt for små økologiske producenter i fjernliggende områder at finde en afsætningsmulighed for deres produktion og drage fordel af merværdien af deres økologiske status.

Aktørerne er imidlertid ofte tilbageholdende med at omlægge til økologisk drift på grund af fraværet af organiserede og effektive kommercielle økologiske forsyningskæder. Ud over de tværgående problemer, som landbrugs- og fødevarerforsyningskæden er konfronteret med, kan økologisk distribution medføre høje driftsomkostninger og en ubalance mellem udbud og efterspørgsel.

Udveksling af erfaringer og viden kan tilskynde til oprettelse af lokale fødevaremarkeder og korte forsyningskæder og bidrage til opretholde integriteten af produktets økologiske kvalitet. Det er ligeledes vigtigt at udarbejde særlige programmer og deltagelse i landdistriktsnetværk.

Den økologiske produktion kan bidrage til at fremme nye forretningsmodeller. Såkaldte "*økodistrikter*" har vist sig at have succes med at integrere økologisk landbrug og andre lokale aktiviteter og tiltrække turister²⁸, også i områder, der ligger uden for de almindelige turistmål. Et "*økodistrikt*" er et geografisk område, hvor landbrugere, offentligheden, aktører i turistbranchen, sammenslutninger og offentlige myndigheder indgår en aftale om bæredygtig forvaltning af lokale ressourcer med udgangspunkt i

²⁷ Stolze et al: "Organic in Europe, expanding beyond a niche" i Organics in Europe, prospects and development 2016.

²⁸ FAO, "The experience of Bio-districts in Italy": <http://www.fao.org/agroecology/database/detail/en/c/1027958/>.

økologiske principper og praksisser. Målet er at maksimere områdets økonomiske og sociokulturelle potentiale. Hvert "økodistrikt" omfatter levevis, ernæring, menneskelige relationer og naturhensyn. Dette resulterer i en lokal landbrugsproduktion, der værdsættes af forbrugerne og har dermed en højere markedsværdi.

Indsatsområde 14: Kommissionen vil fra 2023:

- *som led i dens bestræbelser på at støtte handel med økologiske produkter på EU's indre marked samarbejde med medlemsstaterne og interessenter for at fremme lokal forarbejdning og forarbejdning i lille skala — i overensstemmelse med det mål, der er fastlagt i forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion, om overgang til kortere økologiske forsyningskæder, der giver miljømæssige og sociale fordele. Dette indsatsområde vil blive styrket gennem målrettet forskning og innovation inden for rammerne af Horisont Europa, herunder støtte til anvendelsen af digitale teknologier*
- *tilskynde medlemsstaterne til at støtte udviklingen og gennemførelsen af "økodistrikter".*

Indsatsområde 15: Eftersom økologisk produktion kan øge den sociale inklusion i landdistrikterne og samtidig fremme anstændige arbejds- og levevilkår, vil Kommissionen fra 2022:

- *bistå medlemsstaterne med at udforme foranstaltninger for økologisk landbrug i landdistrikterne, der fremmer ligestilling mellem kønnene, de unge landbrugere og beskæftigelsen, og som kan omfatte udveksling af bedste praksis.*

2.5. Forbedring af dyrs ernæring i overensstemmelse reglerne for økologisk produktion

I overensstemmelse med EU's tilgang til forebyggelse af dyresygdomme skal økologisk husdyrhold overholde EU's høje dyrevelfærdsstandarder og opfylde dyrs artsspecifikke adfærdsbehov. Vigtige fodertilsætningsstoffer, såsom vitaminer, fremstilles i stigende grad ved fermentering med genetisk modificerede mikroorganismer (GMM)²⁹. Da denne produktionsteknik ikke er i overensstemmelse med økologiske principper, og fodertilsætningsstofindustrien ikke ansøger om godkendelse af tilsætningsstoffer fremstillet af konventionelle mikroorganismer, er der voksende problemer med forsyningen af essentielle tilsætningsstoffer i økologisk husdyrbrug.

Ud over at øge tilgængeligheden af lokalt producerede foderproteiner bør der findes alternative kilder til protein til foder for at sikre bæredygtig og diversificeret foder. Det kan omfatte insekter, marine fodermidler (f.eks. alger) og biprodukter fra bioøkonomien (f.eks. affald fra fiskeri og akvakultur). Derudover er det også vigtigt, at normerne for økologisk foder holdes ajour.

²⁹ Hvad angår fodertilsætningsstoffer fremstillet ved indesluttet anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer, skal producenten påvise, at tilsætningsstoffet ikke indeholder spor af de producerende mikroorganismer, navnlig spor af rekombinant DNA.

Indsatsområde 16: Kommissionen har til hensigt:

- inden for rammerne af Horisont Europa at støtte forskning og innovation inden for alternative kilder til økologiske vitaminer og andre muligvis nødvendige stoffer og inden for alternative proteinkilder under hensyntagen til den tekniske og økonomiske gennemførlighed
- at undersøge muligheder for at støtte anvendelsen af fodertilsætningsstoffer fremstillet uden genetisk modificerede mikroorganismer, foder baseret på insekter og marine fodermidler
- at vedtage et algeinitiativ i 2022 med henblik på at støtte algeproduktion i EU og EU's algeindustri for at sikre forsyningen af alger som alternativt fodermiddel ved økologisk husdyrbrug.

2.6. Styrkelse af økologisk akvakultur

Økologisk akvakultur kan bidrage til at efterkomme forbrugernes efterspørgsel efter varierede fødevarer af høj kvalitet, der produceres miljøvenligt og sikrer dyrevelfærden. Økologisk akvakultur kan også bidrage til at lukke kløften mellem efterspørgslen og produktionen af bæredygtige akvakulturprodukter i EU og dermed fjerne presset på vilde bestande.

Indsatsområde 17: Kommissionen har til hensigt fra 2022 at:

- støtte forskning og innovation inden for alternative kilder til næringsstoffer, opdræt og dyrevelfærd inden for akvakultur fremme investeringer i tilpassede polykultur- og multitrofiske akvakultursystemer og fremme af aktiviteter i klækkerier og yngelopdrætsanlæg
- identificere hindringer for vækst i den økologiske akvakultursektor i EU og i givet fald tage hånd om dem med passende foranstaltninger.

De nye retningslinjer for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i EU, som forventes vedtaget af Kommissionen i foråret 2021, skal tilskynde medlemsstaterne og interessenterne til at støtte udviklingen af den økologiske produktion.

AKSE 3: DEN ØKOLOGISKE SEKTOR GÅR FORAN MED ET GODT EKSEMPEL: ET STØRRE BIDRAG FRA ØKOLOGI TIL BÆREDYGTIGHED

En bæredygtig og modstandsdygtig landbrugs- og akvakultursektor er afhængig af en øget biodiversitet, som udgør grundlaget for et sundt økosystem, og som er af afgørende betydning for bevarelsen af næringsstofkredsløbet i jorden, rent vand og bestøvere. Øget biodiversitet giver landbrugere mulighed for bedre at tilpasse sig klimaændringerne. Den økologiske sektor stræber pr. definition efter højere miljøstandarder, som er nedfældet i dens mål og principper.

I lyset af den globale temperaturstigning og en tiltagende vejræssig uforudsigelighed er det vigtigt at styrke den rolle, som landbruget, herunder det økologiske landbrug, spiller i kampen mod klimaændringer. De ekstensive landbrugsmetoder og anvendelsen af vedvarende energikilder i stedet for fossile brændstoffer giver den økologiske landbrugssektor mulighed for at bane vejen for en bedre udnyttelse af ressourcer og reducere affald og kulstofemissioner.

Denne handlingsplan fokuserer udelukkende på at fremme økologisk landbrug og dets bidrag til bæredygtighed. Økologisk produktion har imidlertid også potentiale til at forbedre sin påvirkning af miljøet. Fødevarerproduktionens miljøaftryk i bredere forstand behandles inden for rammerne af jord til bord-strategien.

Forskning vil være afgørende for at nå de pågældende målsætninger. I den forbindelse **har Kommissionen til hensigt at afsætte mindst 30 % af de næste indkaldelser vedrørende indsatsområde 3 "Landbrug, skovbrug og landdistrikter"** i klynge 6 i Horisont Europa til emner, der er specifikke eller relevante for den økologiske sektor.

3.1. Reduktion af klima- og miljøaftrykket

Landbrug og akvakultur spiller en nøglerolle i opfyldelsen af EU's ambition om et kulstofneutralt Europa inden 2050 gennem nedbringelse af drivhusgasemissionerne. Inden for det økologiske landbrug anvendes en række dyrkningsmetoder, der bidrager til modvirkning af klimaændringer og har yderligere fordele for miljøet og biodiversiteten.

I de seneste år har der været en kraftigt stigende interesse i både den offentlige og private sektor for miljøoplysninger ud over de oplysninger, der i øjeblikket gives via økologilogoet. Forbrugerne ønsker at være bedre informeret om produkternes indvirkning på miljøet, så de kan træffe beslutninger ud fra kriteriet om bæredygtighed. Med sådanne beslutninger støttes EU's målsætning om nulforurening. Som bebudet i handlingsplanen for den cirkulære økonomi og forbrugerdagsordenen vil Kommissionen foreslå foranstaltninger til bekæmpelse af grønvaskning.

Indsatsområde 18: Kommissionen vil fra 2022:

- *træffe foranstaltninger³⁰ til i samarbejde med interessenter at oprette et pilotnetværk af klimavenlige bedrifter, inden for hvilket bedste praksis kan udveksles.³¹ En foreslået mission på området jordbundsbeskyttelse og fødevarer kan bidrage til pilotnetværket navnlig gennem anvendelse af "levende laboratorier" og "fyrtårne" og andre aktiviteter til støtte for kulstofbindende dyrkning.*

³⁰ Når modulerne om drivhusgasemissioner og næringsstofforvaltning i bedriftsbæredygtighedsinstrumentet for næringsstoffer er færdiggjort.

³¹ Skønnet over CO₂-aftrykket bør være i overensstemmelse med de metoder, der er udviklet af Europa-Kommissionen, og navnlig metoden vedrørende henholdsvis organisationers og produkters miljøaftryk (PEF-/OEF-metoden) som defineret i Kommissionens henstilling af 9. april 2013 (2013/179/EU).

3.2. Forbedring af den genetiske biodiversitet og øget udbytte

Den økologiske produktions rolle betydning for opretholdelsen af et sundt økosystem, respekten for biodiversiteten og tilstedeværelsen af naturlige rovdyr samt bevarelsen af en økologisk balance er alment anerkendt. Ved forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion indføres specifikke mål og dermed forbundne principper for beskyttelse af biodiversiteten, hvilket vil styrke de økologiske landbrugeres rolle som fortalere for bevarelsen af biodiversiteten. Som led i jord til bord-strategien vil Kommissionen også foretage en omarbejdning af direktiverne om handel med frø for at gøre registreringen af frøsorter lettere, herunder de sorter, der anvendes til økologisk landbrug, og den vil udarbejde foranstaltninger med henblik på bevarelse af de genetiske ressourcer og udvikling af frø med større genetisk variation og et bredere potentiale i henseende til biodiversitet.

Økologiske afgrøder giver et lavere udbytte end konventionelle afgrøder. For at sikre den økonomiske levedygtighed er det vigtigt at lukke "udbyttekløften", navnlig for de afgrøder, for hvilke udbytteforskellen stadig er forholdsvis stor.

Indsatsområde 19: For at styrke biodiversiteten og øge udbyttet har Kommissionen til hensigt:

- *fra og med 2022 at øremærke midler inden for rammerne af Horisont Europa til at støtte bevarelse og anvendelse af genetiske ressourcer, præforædlings- og forædlingsaktiviteter og tilgængeligheden af økologiske frø og til at bidrage til udviklingen af økologisk heterogent planteforermingsmateriale³² og plantesorter, der er egnede til den økologiske produktion*
- *oprette et EU-netværk af demonstrationsbedrifter for at fremme en deltagerorienteret tilgang (formidling). Bedste praksis og synergier med EIP-AGRI-projekterne vil blive fremmet via det kommende netværk vedrørende den fælles landbrugspolitik*
- *styrke landbrugsrådgivningstjenesterne, navnlig inden for rammerne af det landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk (AKIS), for at fremme viden om materiale, der egner sig til økologisk landbrug*
- *støtte forskning og innovation, der skal bidrage til øgede udbytter.*

3.3. Alternativer til omstridte produktionsmidler og andre plantebeskyttelsesmidler

Det økologiske landbrug er kendt for sin begrænsede anvendelse af eksterne produktionsmidler. I henhold til lovgivningen om økologi må der kun anvendes bestemte plantebeskyttelsesmidler, hvis indvirkning på miljøet og jorden er lavere. Visse stoffer er imidlertid skadelige for jordbundens fauna og kan være til fare for akvatiske arter, når de siver ned i grundvandet. Det er derfor vigtigt fortsat at undersøge mulighederne for at udfase eller erstatte omstridte produktionsmidler i økologisk landbrug såsom kobber og

³² Økologisk heterogent materiale: planteforermingsmateriale, der ikke hører til en sort, men som i stedet hører til en bestand af planter inden for en enkelt botanisk taksonomisk gruppe.

at udvikle alternative til disse produkter, hvormed de økologiske landbrugere kan beskytte deres afgrøder.

Indsatsområde 20: Kommissionen:

- *har til hensigt fra 2023 at øremærke midler inden for rammerne af Horisont Europa til forsknings- innovationsprojekter inden for alternative tilgange ved omstridte produktionsmidler, med særlig vægt på kobber og andre stoffer, der er vurderet af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet*
- *vil fra 2022 med udgangspunkt i den kommende forordning om biopesticider og via de styrkede landbrugsrådgivningstjenester, navnlig det landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk, fremme, hvor det er relevant, anvendelsen af alternative plantebeskyttelsesmidler, såsom dem, der indeholder biologisk virksomme stoffer.*

3.4. Styrkelse af dyrevelfærd

De økologiske landbrug spiller allerede en vigtig rolle med hensyn til at forbedre dyrevelfærden, hvilket er en integreret del af fødevarerens bæredygtighed. Øget dyrevelfærd forbedrer dyresundheden og fødevarernes kvalitet, reducerer behovet for medicinsk behandling og kan bidrage til at bevare biodiversiteten. I overensstemmelse med jord til bord-strategien er det nødvendigt at træffe foranstaltninger for yderligere at forbedre dyrevelfærden og gøre brug af alle tilgængelige instrumenter for bedre at imødekomme borgernes forventninger og krav. Selv om Kommissionen vil revidere dyrevelfærdslovgivningen for i sidste ende at sikre et højere dyrevelfærdsniveau, bør det økologiske landbrug fortsat være modellen med hensyn til beskyttelse af dyrevelfærden og give forbrugerne garanti for, at dyrene er blevet behandlet godt i hele kæden og kunne få opfyldt deres naturlige behov og udfolde deres naturlige adfærd, hvad enten det er på bedriftsniveau eller under transport, idet dyr skal skånes for enhver undgåelig smerte, psykisk belastning eller lidelse, herunder på aflivningstidspunktet.

Indsatsområde 21: Inden for rammerne af dyrevelfærdsplatformen vil Kommissionen:

- *fortsætte samarbejdet med medlemsstaterne og civilsamfundet for at finde konkrete og gennemførlige løsninger til, hvordan dyrevelfærden i økologisk produktion kan forbedres yderligere.*

3.5. En mere effektiv udnyttelse af ressourcer

I politikker for den cirkulære økonomi sættes ressourceeffektivitet i centrum for beslutningstagningen, så der sikres merværdi og længere udnyttelse og genbrug af ressourcer, fjernelse af affald, minimering af efterspørgslen efter ressourcer (såsom vand, fossile brændstoffer og energi), øget effektivitet og reducerede omkostninger.

I de seneste 50 år er plastics økonomiske betydning steget støt, og plast er blevet vigtig for et stigende antal produkter og produktkæder. Fremstillingen af plast og forbrændingen af plastaffald forårsager imidlertid betydelige drivhusgasemissioner³³.

I økologisk produktion anvendes stadig meget plast: i plastfolier, drivhuse og tunneller, ensileringsfolier, net til opbevaring af dyrefoder, skaldyrsreb og emballage. Ud over øget genbrug, indsamling og genanvendelse af konventionel plast har landbrugerne også brug for større klarhed over, hvornår biobaseret og bionedbrydelig plast kan bidrage til en cirkulær økonomi.

Indsatsområde 22: Kommissionen har til hensigt:

- *vedtage en ramme for biobaseret, komposterbar og biologisk nedbrydelig plast³⁴, som skal omfatte principper og kriterier, i henhold til hvilke anvendelsen af bæredygtige biobaserede materialer, der under naturlige forhold er biologisk letnedbrydelige, er til gavn for miljøet. Rammen vil gælde for alle plasttyper, herunder de plastmaterialer, der anvendes i alle typer landbrug, og vil derfor også være af stor betydning for økologisk landbrug, der går forrest i henseende til bæredygtighed.*

Visse former for landbrugspraksis er de største hindringer for, at EU's ferskvands- og havområder kan opnå en god tilstand i overensstemmelse med både vandrammedirektivet og havstrategirammedirektivet. Dette skyldes hovedsagelig den diffuse forurening med næringsstoffer (kvælstof og fosfor) og pesticider. Cirka 38 % af EU's overfladevandområder er under pres som følge af den diffuse forurening (hvoraf 25 % af landbrugsproduktionen er en af de største kilder), fra vandindvinding til kunstvanding og hydromorfologiske forandringer (f.eks. på grund af dræning)³⁵. Klimaændringerne vil øge behovet for kunstvanding i EU og reducere vandtilgængeligheden.

Indsatsområde 23: Kommissionen vil:

- *fremme en mere effektiv og bæredygtig anvendelse af vandressourcer, øget anvendelse af vedvarende energi og rene transportformer og reduktion af udledningen af næringsstoffer i alle typer landbrug, hvor økologisk produktion går forrest, og med inddragelse af medlemsstaterne gennem deres strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, og der vil blive gjort brug af de nye strategiske retningslinjer for akvakultur og EHFAF.*

³³ COM(2018) 28 final — Meddelelse om "En EU-strategi for plast i en cirkulær økonomi".

³⁴ Som bebudet i EU-strategien for plast i en cirkulær økonomi — COM(2018) 28 final — og handlingsplanen for den cirkulære økonomi — COM(2020) 98 final.

³⁵ SWD(2019) 439 final — Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene: Fitness Check of the Water Framework Directive.

KONKLUSION

For at nå det ambitiøse mål om, at 25 % af landbrugsjorden skal være afsat til økologisk landbrug, og at der skal være en betydelig stigning i økologisk akvakultur inden 2030 som skitseret i jord til bord-strategien og biodiversitetsstrategien, er det nødvendigt at udstyre den økologiske sektor med redskaber, der kan skabe de betingelser, der kan udløse en ændring i landbruget og inden for akvakultur i EU i retning af de høje kvalitetsstandarder, som forbrugerne i EU værdsætter. Derudover vil målet for økologisk landbrug bidrage væsentligt til opfyldelsen af andre målsætninger, der er fastsat i biodiversitetsstrategien og jord til bord-strategien, såsom målet om reduktion af pesticidbrugen og målet om reduktion af næringsstofoverskuddet, samtidig med at målet bidrager til at styre EU i retning af målet om nulforurening i et giftfrit miljø.

EU spiller en førende rolle med hensyn til fremme af ændringer i produktionsmetoderne. Øget økologisk produktion er afgørende for overgangen til en mere bæredygtig landbrugs- og akvakultursektor, hvor bedrifterne kan opnå rimelige indkomster, og som bidrager til dynamiske landdistrikter og kystområder i Europa.

For at overvåge de fremskridt, der gøres, vil Kommissionen afholde årlige offentlige opfølgingsmøder med repræsentanter for Europa-Parlamentet, medlemsstaterne, Unionens rådgivende organer og interessenter, alt efter hvad der er relevant. Kommissionen vil også hvert andet år offentliggøre statusrapporter — herunder en resultattavle — og fremlægge dem ved særlige arrangementer samt en midtvejsrevision i 2024 af handlingsplanen, som skal forelægges på en konference på højt plan. For at skabe større opmærksomhed om økologisk produktion vil Kommissionen også afholde en årlig "økologidag" i hele EU.